

Baggrundsmusik i en vaccinehal - et pilotprojekt

Lindvang, Charlotte; Jacobsen, Stine Lindahl; Beck, Bolette Daniels

Published in:

Nordic Journal of Arts, Culture and Health

DOI (link to publication from Publisher):

[10.18261/njach.4.1.5](https://doi.org/10.18261/njach.4.1.5)

Creative Commons License

CC BY-NC 4.0

Publication date:

2022

Document Version

Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Lindvang, C., Jacobsen, S. L., & Beck, B. D. (2022). Baggrundsmusik i en vaccinehal - et pilotprojekt. *Nordic Journal of Arts, Culture and Health*, 4(1). <https://doi.org/10.18261/njach.4.1.5>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Baggrundsmusik i en vaccinehal – et pilotprojekt

Charlotte Lindvang

Lektor, Institut for kommunikation og psykologi, Aalborg Universitet
chli@ikp.aau.dk

Stine Lindahl Jacobsen

Lektor, Institut for kommunikation og psykologi, Aalborg Universitet

Bolette Daniels Beck

Lektor, Institut for kommunikation og psykologi, Aalborg Universitet

COVID-19 pandemien har været en stor udfordring for hele verden. Mange befolkninger, inklusive den danske, har oplevet et forhøjet niveau af ubehag, stress, angst, depression samt posttraumatisk stress (Xiong et al., 2020). I forbindelse med pandemien har det været synligt i medierne, hvordan forskellige former for sang og musik har understøttet sammenhængskraften. Vi har levet så adskilt fra hinanden, og vi har haft behov for at føle os forbundet trods fysisk afstand. Alligevel har mange musikterapeuter og andre kunstterapeuter nok haft deres spekulationer, i forhold til hvordan det kunne være muligt at bidrage med noget til andre mennesker i denne vanskelige situation.

I foråret 2021 fik en gruppe forskere og studerende ved musikterapiuddannelsen på Aalborg Universitet (AAU) en utraditionel opgave. Den regionale ledelse af vaccineprogrammet i Nordjylland henvendte sig via Per Thorgaard, overlæge på Aalborg Universitetshospital, med et ønske om at undersøge, hvordan og hvorvidt baggrundsmusik i en af regionens vaccinehaller kunne afspilles til gavn for både ansatte og borgere i forbindelse med vaccination.

Baggrunden for initiativet til pilotprojektet var bl.a., at man havde været ude for, at vaccinatorer selv havde sat musik på, hvilket der var blevet klaget over, da det angiveligt havde virket uhensigtsmæssigt i forhold til borgerne. For at imødekomme behovet for baggrundsmusik og samtidig sørge for, at der blev taget særligt hensyn til borgernes behov, samt at det blev sat ind i en struktureret og professionel ramme, valgte ledelsen at kontakte hospitalet og sidenhen musikterapi på AAU. Dette, ser vi, er i tråd med Jensen og Nielsen (2019), der i deres kortlægning af brugen af musik i det danske sundhedsvæsen konkluderer, at musiklytning anvendes for tilfældigt, og at der er behov for ekspertise i forhold til at vælge og strukturere anvendelsen af musik til sundhedsfremmende formål.

Gruppen fra AAU blev inviteret ud i vaccinehallen til et møde med ledelsen og en rundvisning. Det var en særlig oplevelse at vandre rundt i denne enormt store tidligere industrihal, mens mennesker stod i lange køer, blev vaccineret, eller sad og ventede – med to

meters afstand mellem alle stole – indtil de anbefalede 15 minutter var gået, så de atter kunne komme ud i det fri. Det blev hurtigt klart for os, at opgaven var udfordrende af flere grunde. For det første var lydmiljøet i hallen karakteriseret af støj og en ubehagelig akustik. Det var skrækkeligt at opleve, hvordan alle lyde rungede i hallen, og man havde svært ved at føre en samtale, medmindre man talte direkte ind i hinandens ører. For det andet var der tale om to målgrupper, borgere og medarbejdere, hvis behov i forbindelse med musik i vaccinehallen var temmelig forskellige, hvorfor vi skulle sammensætte en spilleliste, der så vidt muligt kunne imødekomme begge grupper. I forhold til de ansatte, som ofte havde lange arbejdsdage i hallen, var der grundlæggende behov for musik, der kunne maskere støjen i hallen. Mere specifikt var der behov for musik, der var afvekslende, men ikke *for* stimulerende, da det kunne forstyrre koncentrationen. Samtidig skulle musikken heller ikke være så rolig, at det slet ikke kunne matche det høje arbejdstempo. I forhold til borgerne, som skulle opholde sig i et fremmed og råt miljø i forbindelse med vaccinationen, og som for norges vedkommende følte sig nervøse og anspændte over vaccinationen, var behovet, at baggrundsmusikken først og fremmest virkede beroligende og skabte en rar atmosfære.

Følgende vignetter er konstrueret på baggrund af vores observationer og erfaringer i vaccinehallen og vores samtaler med borgere og personale, mens projektet kørte.

Vignet 1: En borgers perspektiv

Jeg er 70 år gammel. Jeg ser frem til at blive vaccineret. Jeg har været anspændt gennem længere tid, mine lunger er ikke for gode, så jeg har været bange for at blive smittet med covid, og jeg har holdt mig meget hjemme ... Men hallen her er ikke noget rart sted, og det er lang tid, man skal stå i kø. Jeg er ikke så vild med at skulle stikkes. Engang blev jeg dårlig under en blodprøvetagning, og jeg kan godt være bange for, at det kunne ske igen. Måske er det derfor, jeg sov så dårligt i nat. Der kommer musik ud af de små højtalere. Køen rykker sig, jeg kommer nærmere højtaleren, og så hører jeg det bedre. Det er stille og rolig musik, det er faktisk meget beroligende. Selvom det er en lidt overvældende situation, mildner musikken stemningen, synes jeg. Det minder mig om en forårsdag i skoven. Musikken får mine tanker sådan lidt ud at flyve – og det er rart.

Vignet 2: En vaccinatørs perspektiv

Det er hårdt arbejde, jeg skal jo koncentrere mig under alle vaccinationer og have kontakt med hver eneste borger, hvoraf en del af dem er urolige eller har angst for nåle. Hvis ikke der er musik i baggrunden, kan det godt være en lang dag. Det er godt, at musikken er afvekslende, der er noget for enhver smag. Hen på eftermiddagen, efter at have stået op og vaccineret i så mange timer, har jeg brug for noget musik med mere rytme og tempo. Men jeg er godt klar over, at den musik, vi unge lytter til, når vi skal have energien op, den vil ikke være passende for borgerne, som skal vaccineres. Indimellem kommer der en god melodi, og så kigger jeg over på mine kolleger, og vi smiler måske til hinanden og nyrer lidt med. Så det giver en god atmosfære blandt os medarbejdere, at vi har musikken til at bære os gennem dagen.

Praktisk realisering og kuratering af spilleliste

Mange mennesker lytter til musik i hverdagen, og det er veldokumenteret, at musiklytningen kan fungere som følelsesmæssig og energimæssig regulering (de Nora, 2020). Musiklytning som en vej til stressreduktion hos sundhedsprofessionelle er ligeledes dokumentet (Beck, 2013). I en kritisk gennemgang af musikafspilning i venteværelser konkluderer Cooke et al.

(2004), at musik kan anvendes som en simpel og cost-effective intervention, der kan reducere angst og effektivisere medicinske behandlinger, procedurer eller undersøgelser. Det var dog et utraditionelt venteværelse, vi havde at gøre med, som jo samtidig fungerede som ramme for vaccination. Gooding et al. (2021) anbefaler musikintervention i forhold til at støtte covid-vaccinering af sårbare borgere. Hele vaccinationsprogrammet var udtryk for, at vi befandt os i en sårbar situation, og der var sårbare borgere imellem de mange, der skulle vaccineres.

Vi gav os i kast med opgaven i samarbejde med højttalerfirmaet SOWA SOUND. Vi mødtes en hel dag med SOWA SOUND for at sætte højttalere op og undersøge, hvad der kunne lade sig gøre, og hvad der gav den bedste lyd. En række trådløse højttalere blev opstillet på strategiske steder i vaccinehallen, sådan at det blev muligt både at høre musikken, mens man ventede i køen på vaccination, under selve vaccinationen, og mens man efterfølgende ventede i 15 minutter.

Vi udviklede en spilleliste, som var 9 timer lang, så den kunne tændes om morgenen og slukkes, når vaccinehallen lukkede sidst på eftermiddagen. I løbet af en dag var der ca. 2.000 mennesker, der blev vaccineret, og der var 19–20 medarbejdere på job i hallen. Ud over at tage hensyn til de overordnede behov, vi havde indkredset for henholdsvis borgere og medarbejdere, tog vi hensyn til spredning i alder, de mange forskellige borgere, der skulle vaccineres, og den deraf formodede diversitet i forhold til musikpræferencer. Derfor bestod spillelisten af mange forskellige musikgenrer, som var blandet godt, med variationer i forhold til grader af intensitet og genkendelighed, hvilket også bidrog til den afveksling, som var et væsentligt kriterium i relation til medarbejdernes behov.

Spillelisten indeholdt 149 stykker musik, og den udvalgte musik blev justeret undervejs i projektperioden. Vi erfarede bl.a., at der var musikstykker med for meget bas, der gik dårligt igennem i hallens lydmiljø. Disse blev erstattet med eksempelvis akustiske guitarstykker med tydelig melodi.

Evaluering

Pilotprojektet blev evalueret undervejs i projektperioden og indbefattede interviews med ansatte vaccinatorer og læger samt et spørgeskema til ansatte for at indsamle data om deres oplevelse af at være på arbejde i hallen på dage såvel med som uden musik. Desuden udviklede vi et spørgeskema med fem spørgsmål til borgerne vedrørende deres oplevelse af vaccinationen. På dage med musik var der et ekstra spørgsmål, der direkte omhandlede deres oplevelse af musikken. På udvalgte dage stod studerende fra musikterapiuddannelsen i Aalborg uden for hallen og mødte borgerne efter vaccinationen og inviterede dem til at være med i undersøgelsen af vaccineoplevelsen. I forhold til pilotprojektets resultater publiceres disse i en selvstændig artikel.¹

Eftertanker

Det var en lærerig opgave at få dette pilotprojekt op at køre på kun få uger. Vi slap, hvad vi ellers havde i hænderne, og bevægede os ind i et ukendt land, hvor vi dels skulle forholde os til lydmiljøet / det tekniske, dels til det psykosociale (borgernes behov) og det arbejdsmiljømæssige perspektiv (personalets behov). Vi skulle etablere et samarbejde med ledelsen på vaccinstedet og sammen beslutte, hvordan interventionen skulle evalueres på en måde, der også var i deres interesse. Det var virkelig spændende at være i hallen de første dage med musik og observere stemningen i hallen og musikkens mulige påvirkning af borgere og medarbejdere ... at komme fra sit kontor og nærlytning af musikstykkerne i hovedtelefoner ud i en kæmpestor industrihal. Det var ærlig talt en glæde for os, at smukke musikstykker fik lov at strømme ud af højtalerne rundt omkring.

Referencer

- Cooke, M., Chabover, W., & Hiratos, R. N. (2005). Music and its effect on anxiety in short waiting periods: a critical appraisal. *Journal of clinical nursing*, 14(2), 145–155. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2004.01033.x>
- Beck, B. (2013). Forskning i musikterapi og arbejdsrelateret stress. *Dansk Musikterapi*, 10(2), 3–12.
- De Nora, T. (2020). *Music in everyday life*. Cambridge University Press.
- Gooding, L. F., Knott, D., & Else, B. A. (2021). Music therapy and procedural support to aid vaccinations. *American Music Therapy Association*. https://www.musictherapy.org/assets/1/7/Music_Therapy_and_Procedural_Support_to_Aid_Vaccinations-FINAL.pdf
- Jensen, A. & Nielsen, J. (2019). *Brug af musik i det danske sundhedsvæsen*. Nordjysk Center for Kultur og Sundhed (NOCKS), Aalborg Universitet. https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/311065980/583605_storrapport_musikisundhedsv.pdf
- Xiong, J., Lipsitz, O., Nasri, F., Lui, L. M. W., Gill, H., Phan, L., Chen-Li, D., Iacobucci, M., Ho, R., Majeed, A., & McIntyre, R. S. (2020). Impact of COVID-19 pandemic on mental health in the general population: A systematic review. *Journal of Affective Disorders*, 277(1), 55–64. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2020.08.001>

¹ Vi forbereder at publicere en artikel, hvor vi formidler mere baggrundsviden, de anvendte metoder samt kvantitative og kvalitative resultater (Jacobsen, Lindvang & Beck (2022). *Background music increases positive experience of COVID-19 vaccination for citizens and vaccination staff – a pilot study.*)